

Hemşirelerin Gözüyle İntörn Hemşire

Intern Nurses In Nurses Opinions

Kübra GÖKALP¹, Hatice DURMAZ², Oya SEVCAN ORAK³

ÖZ

Araştırma, hemşirelerin intörlük uygulaması ve intörn hemşireler ile ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Çalışma, 1-30 Haziran 2017 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırma katılmayı kabul eden 296 hemşire ile yapılmıştır. Araştırmada demografik tanıtım formu ve soru formu kullanılmıştır.

Hemşirelerin büyük bir çoğunluğu intörlük uygulaması ile intörn öğrencilerin güvenlerinin (%91,2), mesleğe uyumlarının (%87,8), iletişim becerilerinin (%91,9), motivasyonlarının (%84,5), sorumluluk duygularının (%89,9), ekip çalışmasına uyumlarının (%89,9), mesleki bilgi ve becerilerinin (%91,9), klinik uygulamalarla ilgili cesaretlerinin (%90,5), kurum kültürlerinin (%80,4), performanslarının (%91,2), liderlik özelliklerinin (%75,7) ve mesleki gelişimlerinin (%93,9) arttığını belirtmişlerdir. Hemşirelerin çoğunluğu intörlük uygulamasının bakım kalitelerini (%70,3), iş doyumlarını (%53,4), iletişim becerilerini (%51,4) mesleki sorumluluklarını arttırdığını (%60,8), iş stresi (%58,8) ve yükünü (%60,1) azalttığını bildirmişlerdir. Hemşirelerin çoğunluğu 14 haftalık intörlük süresinin daha uzun olması, intörlük sistemi, amaçları ve intörnlere değerlendirmeye yönelik uygulama öncesi hemşirelere eğitim verilmesi, intörlük sisteminin belli bir maddi karşılığının olması ve gece nöbetlerinin sayısının artması gerektiğini belirtmişlerdir.

Çalışmanın sonucunda, hemşireler intörlük uygulamasının öğrencilere ve kendilerine olumlu katkılar sağladığını belirttikleri bulunmuştur. Uygulama öncesi okul hastane işbirliği sağlanmalı ve hemşirelere süreç ve değerlendirmeye ilgili eğitim verilmelidir.

Anahtar kelimeler: İntörn, Rehber Hemşire, Uygulama

ABSTRACT

The research was conducted to determine the opinions of nurses about internship practice and intern nurses.

The research was conducted between 1-30 June 2017. The study was completed with 296 nurses. In the research, a demographic presentation form and questionnaire form.

The majority of the nurses had a high degree of confidence in internship students (91.2%), occupational adaptation (87.8%), communication skills (91.9%), motivation (84.5%), responsibility emotions (89.9%), adapt to teamwork (89.9%), level of professional knowledge and skills (91.9%), courage (90.5%), institutional culture (80.4%), performance (91.2%), leadership skills (75.7%) and professional development (93.9%) with internship practice. The majority of the nurses reported that internship practice improved care quality (70.3%), job satisfaction (53.4%), communication skills (51.4%) and professional responsibilities (60.8%); reduced work stress (58.8%) and workload (60.1%). The majority of nurses stated that the 14-week intern period should be longer, nurses should be trained prior to the implementation of the internship system and its aim, they should be trained to evaluate their interns, that the internship system must have a certain pecuniary, that interning should continue and night shifts should increase.

As a result of the study, it was found that the internship practice of nurses stated that they provide positive contributions to students and themselves. School hospital cooperation should be provided prior to internship and nurses working with interns should be trained in process and evaluation.

Keywords: Intern, Mentor Nurse, Internship

Bu çalışma 12-13 Eylül 2017 tarihinde Samsun'da yapılan International Congress of Black Sea Nursing Educational kongresinde poster bildirisi olarak sunulmuştur.

¹Dr. Öğr. Üyesi, Psikiyatri Hemşireliği Uzmanı, Hemşirelik Fakültesi, kubragungormus2010@hotmail.com

²Dr. Öğr. Üyesi, Psikiyatri Hemşireliği Uzmanı, Hemşirelik Fakültesi, haticedurmaz_25@hotmail.com

³Dr. Öğr. Üyesi, Psikiyatri Hemşireliği Uzmanı, On Dokuz Mayıs Üniversitesi Hemşirelik Bölümü, oysev@hotmail.com

GİRİŞ

Hemşirelik eğitimi, teorik ve öğrencilere mesleğinin gerektirdiği bilgi tutum ve becerileri yaparak öğrenmesine olanak sağlayan eğitimin bütünüyle ayrılmaz bir parçası olan klinik uygulamaları içeren öğretim sürecidir.¹⁻³ Klinik uygulama, öğrencilerin bilgilerini gerçek ortamda kullanmasını, etkili iletişim becerilerini kazanmasını, hemşire gibi düşünebilmesini ve rol modeli görerek çalışmasına olanak tanıdığı bir eğitim sürecidir.^{1,4,5} Ülkemizde hemşirelik eğitiminde klinik uygulamalar birinci sınıftan itibaren başlamakta ve öğrenciler mesleğini, görevli öğretim elemanı eşliğinde kliniklerde aktif görev alan hemşireleri yakından gözlemleyerek ve uygulayarak öğrenmektedirler. İlk yıllarından itibaren servis hemşireleri ve hocalarının gözetiminde uygulama yapan öğrencilerin bu sayede sorumluluk üstlenmeleri ve mesleğe adaptasyonları sağlanmaktadır.^{2,4}

Klinik eğitimde; okullarda yeterli öğretim elemanının olmayışı ve öğrenciye destek veren öğretim elemanının da öğrenciyle

birlikte kliniğe adaptasyon sağlamaya çalışması nedeniyle öğretim elemanlarının yanı sıra klinik sorumlu hemşirelerine ve klinik hemşirelerine de büyük sorumluluk düşmektedir. Bu nedenle uygulama yapılan kliniklerde görevli hemşirelerin bilinçli, deneyimli ve mesleki yönden donanımlı ve olumlu rol modeli olması uygulama hedeflerine ulaşılması açısından önemlidir.^{2,4,6} Son yıllarda, öğrencilerin birinci sınıftan itibaren yaptığı uygulamaların yerine intörlük uygulamasının daha faydalı olduğu, öğrenciye kliniği tanıma, klinik hemşiresine de öğrenciyi tanıma ve uyum halinde çalışma fırsatı verdiği birçok çalışmada belirtilmiştir.⁷⁻¹⁰ İntörlük, belirli bir bilgi ve beceri kazanmış olan hemşire adaylarının sahada daha aktif rol alarak mezuniyet öncesi mesleki bilinç ve deneyim kazandırma sürecidir.²⁻⁵

Bu araştırma hemşirelik eğitiminde intörn uygulaması hakkında hemşirelerin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

MATERYAL VE METOT

Bu araştırma tanımlayıcı tipte yapılmış bir çalışmadır. Araştırma, 1-30 Haziran 2017 tarihleri arasında, bir kamu üniversitesinin Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi'nde intörn hemşirelerin uygulamalarını yaptıkları kliniklerdeki hemşirelerle yürütülmüştür. Araştırma için etik kurul izni ve araştırmanın uygulandığı merkezden yazılı izin alınmıştır. Araştırmanın evrenini hastanelerde öğrencilerin uygulamada bulunduğu 56 klinikte görev yapan 328 hemşire oluşturmuş, evrenin tümüne ulaşılması hedeflenmiştir. Örneklem seçimi için herhangi bir yöntem uygulanmamış, araştırmaya katılmayı kabul eden 296 hemşire ile çalışma tamamlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada demografik tanıtım formu, hemşirelerin intörn uygulamasına ilişkin görüşleri ve bu uygulamanın öğrencilere ve

kendilerine neler kattığını belirleyen sorulardan oluşan soru formu olmak üzere iki adet form kullanılmıştır.

Demografik Form

Hemşirelerin kişisel bilgilerini öğrenmeye yönelik (klinikte hangi pozisyonda çalıştığı, yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, görev süresi ve intörlük uygulaması öncesi herhangi bir eğitimin yapıp yapılmadığını sorgulayan sorular) altı sorudan oluşan bir formdur.

Soru Formu

Araştırmacı tarafından ilgili literatür bilgisi^{1-5,7-11} ile oluşturulan, hemşirelerin intörn uygulamasına ilişkin görüşlerini ve bu uygulamanın öğrencilere ve kendilerine neler kattığını belirleyen üç bölümden toplamda 29 sorudan oluşturulmuştur. Birinci bölümde hemşirelerin intörn uygulamasının öğrencilere katkıları hakkında ki düşünceleri,

ikinci bölümde intörn uygulamasının hemşirelere katkıları hakkında ki düşünceleri ve üçüncü bölümde hemşirelerin intörn uygulamasına yönelik önerilerini içeren sorular yer almaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılmayı kabul eden hemşirelere çalıştıkları servislerde veri toplama araçları dağıtılarak yanıtlamaları

istenmiş ve form dağıtıldıktan hemen sonra toplanmıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Veriler SPSS paket programı ile analiz edilmiştir. Hemşirelerin demografik özellikleri ve intörn uygulamasına ilişkin görüşlerinin analizi için yüzdelerle dağılımlar kullanılmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Hemşirelerin %77,7'sinin klinik hemşiresi, %88,5'inin kadın, %39,9'unun lisans mezunu olduğu; yaş ortalamalarının $29,04 \pm 7,53$ (19-56 yaş), görev süresi ortalamalarının $8,20 \pm 7,29$ (1-35 yıl) olduğu ve %87,2'sine intörnlük uygulaması öncesi herhangi bir eğitim yapılmadığı tespit edilmiştir. Hemşirelerin büyük çoğunluğu intörn uygulaması ile öğrencilerin

güvenlerinin, mesleğe uyumlarının, iletişim becerilerinin, motivasyonlarının, sorumluluk duygularının, ekip çalışmasına uyumlarının, mesleki bilgi ve becerilerinin, klinik uygulamalarla ilgili cesaretlerinin, kurum kültürlerinin, performanslarının, liderlik özelliklerinin ve mesleki gelişimlerinin arttığını belirtmişlerdir (Tablo 1).

Tablo 1. Hemşirelerin İntörn Uygulamasının Öğrencilere Katkıları Hakkındaki Düşüncelerinin Dağılımı

SORULAR	Az			
	Katılıyorum (%)	Katılıyorum (%)	Biraz Katılıyorum (%)	Katılmıyorum (%)
Öğrencilerin kendine güvenleri arttı	91,2	8,8	1,4	0,6
Öğrencilerin mesleğe uyumları arttı	87,8	8,1	3,4	0,7
Öğrencilerin iletişim becerileri arttı	91,9	6,1	2,0	0
Öğrencilerin motivasyonları arttı	84,5	14,2	0,7	0,7
Öğrencilerin sorumluluk duyguları arttı	89,9	7,4	2,7	0
Öğrencilerin ekip çalışmasına uyumları arttı	89,9	8,1	2,0	0
Öğrencilerin mesleki bilgi ve becerileri arttı	91,9	6,8	1,3	0
Öğrencilerin klinik uygulamalarla ilgili cesaretleri arttı	90,5	8,1	1,4	0
Öğrencilerin kurum kültürleri arttı	80,4	15,5	4,1	0
Öğrencilerin performansları arttı	91,2	6,8	2,0	0
Öğrencilerin liderlik özellikleri arttı	75,7	20,9	2,7	0,7
Öğrencilerin mesleki gelişimleri arttı	93,9	4,1	2,0	0

Ayrıca hemşirelerin çoğunluğu bu sürecin öğrencilere olumlu katkıları olduğu gibi kendilerinin de bakım kalitelerinin, iş

doyumlarının, iletişim becerilerinin, mesleki sorumluluklarını arttırdığını ve iş stresi, iş yükünü azalttığını bildirmişlerdir (Tablo 2).

Tablo 2. Hemşirelerin İntörnlerin Kendilerine Katkıları Hakkındaki Düşüncelerinin Dağılımı

SORULAR	Katılıyorrum (%)	Az Katılıyorrum (%)	Biraz Katılıyorrum (%)	Katılmıyorrum (%)
Bakım kalitemi arttırdı	70.3	22.3	2.7	4.7
İş yükümü arttırdı	5.5	12.8	21.6	60.1
İş doyumumu arttırdı	53.4	28.4	6.8	11.4
İletişim becerimi geliştirdi	51.4	24.3	10.8	13.5
Mesleki sorumluluğumu arttırdı	60.8	17.6	8.8	12.8
Daha etkili hemşirelik bakımı sunmamı sağladı	66.2	20.9	6.8	6.1
İş stresimi azalttı	58.8	21.6	6.8	12.8

İntörn uygulama sürecini değerlendiren hemşirelerin bu sürecin her iki taraf içinde olumlu katkılar sağladığını düşündükleri tespit edilmiştir. Büyük ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada hemşireler, intörn uygulamasının hastalarına verdiği bakım kalitesini arttırdığını, bu uygulamanın kendi iş yüklerini arttırmadığını hatta iş doyumlarını arttırdığını belirtmişlerdir. Ayrıca bu uygulamanın öğrencilerin klinik bilgi ve becerilerini, öğrencinin kendine güvenini, iletişim becerilerini, motivasyonlarını arttırdığını, sorumluluk duygusunu geliştirdiğini, bakım deneyimini ve ekip çalışmasına uyumun arttırdığını belirtmişlerdir.² Turan ve arkadaşlarının çalışmasında, hemşireler intörn uygulamasının, öğrencilerin bilgi becerilerini, motivasyonlarını, mesleğe

uyumlarını, iletişim becerilerini, hasta bakım deneyimlerini, ekip çalışmasına uyumlarını ve sorumluluk duygularını arttırdığını belirtirken kendilerinin ise iş yükünü azaltıp hastaya ayırdıkları zamanı ve iş doyumlarını arttırdığını belirterek intörn uygulamasından olumlu etkilendiklerini belirtmişlerdir.⁵ Bu çalışma sonuçlarını destekleyen birçok çalışma bulunmaktadır.^{9,11,12} Hemşirelerin çoğunluğu 14 haftalık intörnlük süresinin daha uzun olması (%73,0), intörnlük uygulamasının devam edilmesi (%98,0), gece nöbetlerinin sayısının artması (%74,3), intörnlük sisteminin belli bir maddi karşılığının olması (%91,2), intörnlük sistemi, amaçları ve intörnleri değerlendirmeye yönelik uygulama öncesi hemşirelere eğitim verilmesi (%79,1) gerektiğini belirtmişlerdir (Tablo 3).

Tablo 3. Hemşirelerin İntörn Uygulamasına Yönelik Önerilerinin Dağılımı

SORULAR	Katılıyorrum (%)	Az Katılıyorrum (%)	Biraz Katılıyorrum (%)	Katılmıyorrum (%)
Uygulama süresi daha uzun olmalı (14 haftadan fazla olmalı)	73	13,5	2	11,5
İntörn uygulaması devam etmeli	98	0,7	0,7	0,6
Klinikte öğrenci sayısı daha az olmalı	18,2	11,5	10,8	59,5
Klinikte öğrenci sayısı daha fazla olmalı	45,3	10,8	11,5	32,4
Hastanede intörn hemşirelere özel yer (oturma, soyunma vs.,) ayrılmalı	73,6	13,5	4,1	8,8
Gece nöbeti daha fazla olmalı	74,3	13,5	0,7	11,5
İntörn uygulamasının belirli bir maddi karşılığı olmalı	91,2	5,4	1,4	2
İntörnlük sistemi ve amaçlarına yönelik uygulama öncesi hemşirelere eğitim verilmeli	79,1	11,5	5,4	4,1
Öğrenciyi değerlendirmeye yönelik hemşirelere eğitim verilmeli	75	12,8	6,1	6,1
İntörnlük uygulamasında hemşireler rehberlik etmeli	89,2	4,7	2,0	4,1

Çayır ve Faydalı'nın yaptığı çalışmada hemşirelerin %50'si rehber hemşirenin, öğrenciyi değerlendirme ölçütlerini bilmesi gerektiğini belirtmişlerdir¹²

Klinik öğretimde yer alacak hemşirelerin eğitilmesi önemlidir.¹³ Rehber hemşirelerden kaliteli geri dönütler alabilmek için yeterli eğitimin sağlanması ve gerekli prosedürlerin oluşturulması gerekmektedir.¹⁴ İntörlük uygulamasında görev alan hemşireler rehber hemşire olarak adlandırılıp eğitim almamışlardır. Ancak hemşireler belirttikleri görüşleriyle kendilerini rehber hemşire olarak atfetmekte ve intörlük sistemi ve değerlendirme konusunda eğitim almak istemektedirler.

Rehber hemşirenin sorumlulukları; klinik ortamda destek olmak, öğrencilerin performansını izlemek, öğretim elemanları ile iletişim halinde olmak, öğrenciyle ilgili problemleri belirlemek, çözüm önerileri sunmaktır.^{12,15} Bunları gerçekleştirirken saygılı, nazik ve profesyonel olması, etkili iletişim kurması, öğrenciyi teşvik etmesi beklenmektedir.¹⁶ Rehber hemşire, öğrencinin mesleki bakış açısını geliştirmesinde ve mesleği anlamasında önemli role sahiptir.¹⁷ Bu çalışmada da klinikteki hemşirelerin öğrencilere katkıları hakkındaki düşünceleri göz önünde bulundurulduğunda hemşireler kendilerine rehber hemşireye benzer sorumluluklar yüklemişlerdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Hemşireler, intörlük uygulamasının öğrencilere ve kendilerine olumlu katkılar sağladığını; gece nöbeti sayısının artırılarak uygulamanın bir dönemden daha uzun sürmesini, ve öğrencilerin belli bir maddi karşılık alarak devam etmesi gerektiğini, kendilerinin intörlük sistemi ve öğrenci değerlendirilmesiyle ilgili eğitim almaları gerektiğini belirtmişlerdir.

Bu sonuçlar doğrultusunda;

- İntörnlük ile çalışacak hemşirelere süreç ve değerlendirmeyle ilgili eğitim verilmesi,
- Benzer çalışmaların öğrenciler, akademisyen ve çalışan hemşirelerle yapılması,
- İntörlük uygulamasının iki dönem olduğu üniversitelerdeki çalışan hemşire görüşlerinin bu çalışma ile karşılaştırılması,
- Öğrencilerin maddi karşılık alabilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması önerilir.

KAYNAKLAR

1. Karaöz, S (2013). "Hemşirelik Eğitiminde Klinik Değerlendirmeye Genel Bakış: Güçlükler ve Öneriler". Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 6 (3), 149-58.
2. Büyük, ET, Rızalar, S, Çetin, A, Sezgin, S. (2014). "Hemşirelerin İntörn Eğitim Uygulaması Hakkındaki Görüş Ve Önerileri". Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi, 3 (3), 135-40.
3. Doğu, Ö, Güler, DS. (2016). "Klinisyen Hemşirelerin İntörlük Uygulaması Hakkındaki Görüşleri". Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 6 (2), 79-82.
4. Worrall, K. (2007). "Orientation To Student Placements: Needs And Benefits". Paediatric Nursing, 19 (1), 31-3.
5. Turan, BG, Tan, M, Dayapoğlu, N. (2017). "Hemşirelik Öğrencilerinin Ve Klinik Hemşirelerin İntörn Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi". Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 20 (3), 170-179.
6. Bayık, A (1991). "Ülkemizde Hemşirelik Eğitiminin Gelişimi ve Öğretime İlişkin Sorunlar". Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 7 (3), 29-40.
7. Gümrall, N, Çoşar, F.(2006). "Ebelik Ve Hemşirelik Son Sınıf Öğrencilerinin Okul-Hastane İşbirliği İle İlgili Görüşlerinin Değerlendirilmesi". Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 13(3), 21-4.
8. Tosun, N, Oflaz, F, Akyüz, A, Kaya, T, Yava, A, Yıldız, D ve ark. (2008). "Hemşirelik Yüksek Okulu Öğrencilerinin İntörn Eğitim Programından Beklentileri İle Program Sonunda Kazanım Ve Önerilerinin Değerlendirilmesi". Gülhane Tıp Dergisi, 50(3), 164-71.
9. Şentürk, EA, Dal, Ü, Kutlutürk, S, Vural, G.(2008). "Hemşirelik Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Ve Hemşirelerin İntörlük Uygulamasına İlişkin Görüşleri". Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi. 15(2),16-25.

10. Yazıcı, S, Nural, N.(2001). "Hemşirelik /Ebelik Öğrencilerinin Son Sınıfın Tamamın Uygulama Olmasına İlişkin Görüşleri". İbni Sina Tıp Dergisi, 6 (1), 43-8.
11. Tosun N, Ofıaz F, Akyüz A, Kaya T, Yava A, Yıldız D, Akbayrak N. (2008). "Hemşirelik Yüksek Okulu Öğrencilerinin İntörn Eğitim Programından Beklentileri İle Program Sonunda Kazanım Ve Önerilerinin Değerlendirilmesi". Gülhane Tıp Dergisi, 50 (3),164-171.
12. Çayır, A, Faydalı, S. (2017). "Birebir Rehberlik Modeli Denemesi; Rehber Hemşire Görüşleri". Journal of Human Sciences, 14 (1), 281-293.
13. Reid, TP., Hinderer, KA., Jarosinski, JM., Mister, BJ, Seldomridge, LA. (2013). "Expert Clinician To Clinical Teacher: Developing A Faculty Academy And Mentoring Initiative". Nurse Education in Practice, 13, 288-293. View Article: DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.nepr.2013.03.022>
14. Skela-Savič, B, Kiger, A. (2015). "Self-assessment of clinical nurse mentors as dimensions of professional development and the capability of developing ethical values at nursing students: A correlational research study". Nurse Education Today, 35, 1044-1051. View Article: DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.nedt.2015.04.003>
15. Banister, G, Bowen-Brady, HM., Winfrey, ME. (2014). "Using Career Nurse Mentors To Support Minority Nursing Students And Facilitate Their Transition To Practice". Journal of Professional Nursing, 30 (4), 317-325. View Article: DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.profnurs.2013.11.001>
16. Dobrowolska, B, McGonagle, I, Kane, R, Jackson, CS, Kegl, B, Bergin, M, Cabrera, E, Cooney-Miner, D, et al. (2016). "Patterns Of Clinical Mentorship İn Undergraduate Nurse Education: A Comparative Case Analysis Of Eleven EU And Non-EU Countries". Nurse Education Today, 36, 44-52. View Article: DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.nedt.2015.07.010>
17. Huybrecht, S, Loeckx, W, Quaeqhaegens, Y, De-Tobel, D, Mistiaen, W. (2011). "Mentoring İn Nursing Education: Perceived Characteristics Of Mentors And The Consequences Of Mentorship". Nurse Education Today, 31, 274-278. doi:10.1016/j.nedt.2010.10.022